

Stan i ochrona środowiska w województwie wielkopolskim w 2024 r.

17.09.2025 r.

↑ **8,4%**

Wzrost masy odpadów komunalnych zebranych selektywnie w porównaniu z 2023 r.

W 2024 r. zakłady uznane za szczególnie uciążliwe dla środowiska wyemitowały o 4,0% mniej zanieczyszczeń pyłowych, ale o 2,1% więcej zanieczyszczeń gazowych niż przed rokiem. Spadła ilość wytworzonych odpadów przemysłowych o 6,2%, natomiast wzrosła masa zebranych odpadów komunalnych o 2,6%. Masa odpadów zebranych selektywnie wzrosła o 8,4%.

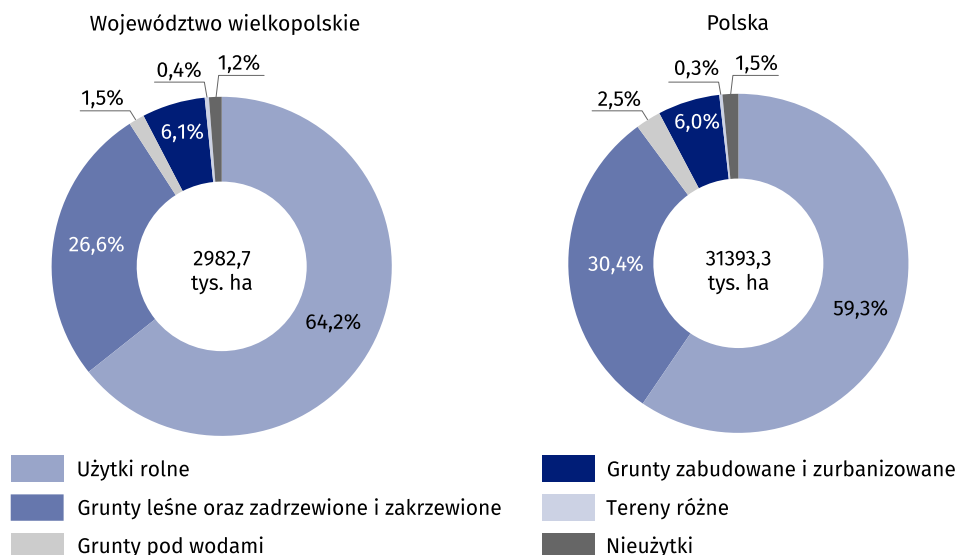
Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania gruntów

Według stanu w dniu 1 stycznia 2025 r. powierzchnia geodezyjna województwa wynosiła 2982,7 tys. ha, tj. 9,5% powierzchni kraju. Wielkopolskie było 2. co do wielkości województwem po mazowieckim. Tereny miejskie zajmowały 164,3 tys. ha, tj. 5,5% powierzchni ogółem, a wiejskie – 2818,4 tys. ha, tj. 94,5%. W ciągu ostatnich 5 lat powierzchnia terenów miejskich zwiększyła się o 4,3 tys. ha (o 2,7%).

Powierzchnia województwa stanowiła 9,5% ogólnej powierzchni kraju

Wykres 1. Struktura powierzchni według kierunków wykorzystania w 2025 r.

Stan w dniu 1 stycznia

Użytki rolne zajmowały 1913,8 tys. ha, tj. 64,2% ogólnej powierzchni województwa, grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 793,9 tys. ha (26,6%), grunty zabudowane i zurbanizowane – 164,3 tys. ha (6,1%), w tym tereny mieszkaniowe – 43,2 tys. ha (1,4%), a tereny komunikacyjne – 91,3 tys. ha (3,1%). Pozostała powierzchnia to grunty pod wodami – 45,4 tys. ha (1,5%), nieużytki – 36,3 tys. ha (1,2%) oraz tereny różne – 10,2 tys. ha (0,4%).

W stosunku do stanu z 2024 r. odnotowano m.in. wzrost powierzchni gruntów zabudowanych i zurbanizowanych – o 2,5 tys. ha (o 1,4%), w tym terenów przemysłowych – o 1,1 tys. ha (o 7,8%). Mniejszy natomiast był areal użytków rolnych o 2,8 tys. ha (o 0,1%).

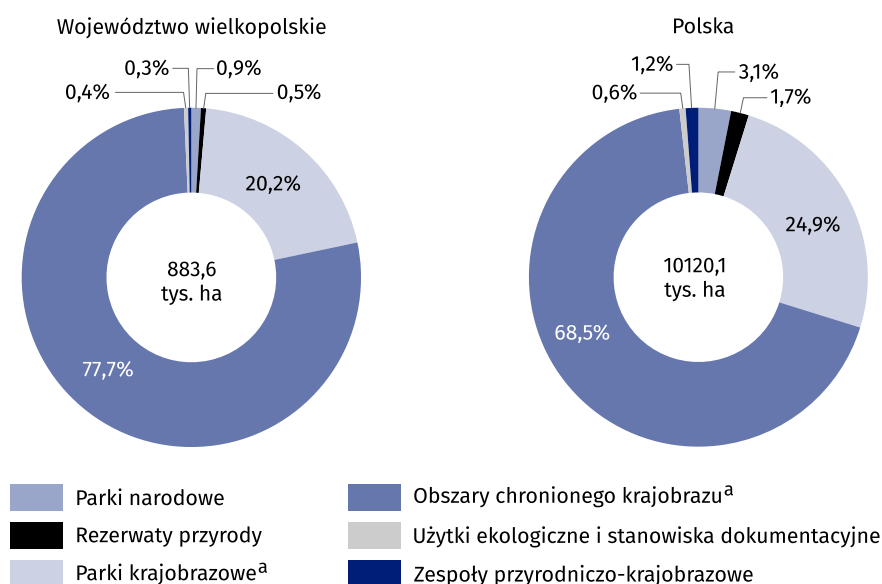
W ogólnej powierzchni przeważały użytki rolne – 64,2%, a także grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione – 26,6%

Ochrona zasobów powierzchni ziemi

W końcu 2024 r. łączna powierzchnia gruntów zdegradowanych i zdewastowanych wyniosła 9,2 tys. ha (o 1,5% mniej niż przed rokiem). W porównaniu z innymi województwami był to największy obszar i stanowił 15,3% krajowej powierzchni wymagającej rekultywacji i zagospodarowania. W przeważającej części, tj. w 98,5% były to grunty zdewastowane.

W 2024 r. zrehabilitowano 556 ha gruntów (blisko 3-krotnie więcej niż przed rokiem), a 371 ha (33,5% więcej niż w 2023 r.) zagospodarowano. Przeznaczono je głównie na cele rolnicze oraz leśne (80,9% gruntów zrehabilitowanych i 96,0% gruntów zagospodarowanych). Pomimo wzrostu stopnia rekultywacji oraz zagospodarowania gruntów zdewastowanych i zdegradowanych jest on nadal na niskim poziomie i w 2024 r. wyniósł odpowiednio 6,0% i 4,0% (w 2023 r. 2,2% i 3,0%) ogólnej powierzchni tych gruntów. W trybie przepisów o ochronie gruntów rolnych i leśnych w 2024 r. wyłączono z produkcji 388 ha (604 ha w 2023 r.), z czego 361 ha stanowiły grunty rolne, a 27 ha – leśne. Blisko połowę wyłączonej powierzchni przeznaczono pod budowę osiedli mieszkaniowych – 190 ha, tj. 49,0%, a na tereny przemysłowe – 126 ha, tj. 32,5%.

Wykres 2. Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona w 2024 r.
Stan w dniu 31 grudnia

Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona wyniosła 883,6 tys. ha i stanowiła 29,6% ogólnej powierzchni województwa oraz 8,7% prawnie chronionej powierzchni kraju.

Obszary chronionego krajobrazu zajmowały 686,4 tys. ha, parki krajobrazowe – 178,6 tys. ha, parki narodowe – 8,0 tys. ha, rezerваты przyrody – 4,6 tys. ha, użytki ekologiczne i stanowiska dokumentacyjne – 3,5 tys. ha, a zespoły przyrodniczo-krajobrazowe – 2,6 tys. ha. Na 1 mieszkańca przypadało 2539 m² powierzchni prawnie chronionej (wobec 2533 m² w 2023 r.), a w kraju – 2699 m² (wobec 2685 m²).

Na terenie województwa 3788 obiektów (podobnie jak w 2023 r.) spełniało wymogi kwalifikujące do uznania za pomniki przyrody. Obiekty te to przede wszystkim pojedyncze drzewa – 79,5%, grupy drzew – 14,8%, głązy narzutowe – 2,3% oraz aleje – 2,2%.

Sieć obszarów Natura 2000, w skład której wchodzi część obszarów prawnie chronionych zajmowała 654,0 tys. ha, z czego na specjalne obszary ochrony ptaków przypadało 409,5 tys. ha (tj. 13,7% powierzchni ogólnej województwa), a na specjalne obszary ochrony siedlisk – 244,4 tys. ha (8,2%).

Grunty zdegradowane i zdewastowane stanowiły 0,3% powierzchni województwa

Średnio na 1 mieszkańca województwa przypadało 2539 m² powierzchni prawnie chronionej

Zanieczyszczenie i ochrona powietrza

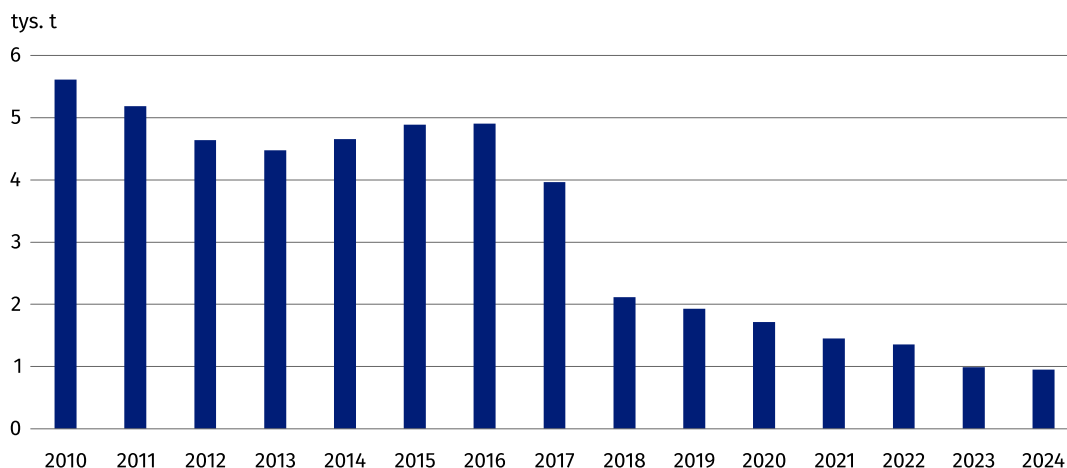
W 2024 r. za szczególnie uciążliwe dla środowiska uznano 138 zakładów (w 2023 r. – 143). Kolejny rok z rzędu zanotowano spadek emisji zanieczyszczeń powietrza. Całkowita emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych (bez dwutlenku węgla) z zakładów uznanych za uciążliwe dla czystości powietrza wyniosła 17,9 tys. ton i była o 22,4% mniejsza niż przed rokiem.

Łączna emisja zanieczyszczeń pyłowych wyniosła 950 ton (o 4,0% mniej niż w 2023 r.) i stanowiła 6,2% pyłów, które trafiły do atmosfery w kraju. Pod względem ilości wyemitowanych pyłów wielkopolskie lokowało się na 6. miejscu w kraju. W przeliczeniu na 1 km² powierzchni wielkość emisji kształtowała się na poziomie 0,03 tony (w kraju 0,05 tony). Przeważająca ilość zanieczyszczeń, tj. 52,3% (przed rokiem 51,5%) pochodziła ze spalania paliw. Najwięcej zanieczyszczeń pyłowych wyemitowały zakłady działające na terenie Konina – 12,6%, powiatu czarnkowsko-trzcianeckiego – 11,8%, Poznania – 10,2% oraz powiatów gnieźnieńskiego – 8,3% i kolskiego – 7,5%.

W końcu 2024 r. urządzenia do redukcji zanieczyszczeń pyłowych posiadały 74 zakłady, tj. 53,6% zakładów uciążliwych dla czystości powietrza. W zainstalowanych urządzeniach zatrzymano 99,7% wytworzonych pyłów (w kraju 99,9%), a najwyższe wskaźniki redukcji odnotowano w powiecie ostrzeszowskim – 100,0%, Koninie – 99,9%, Poznaniu – 99,8% oraz Lesznie i powiecie nowotomyskim – po 99,3%.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych w przeliczeniu na 1 km² powierzchni województwa wyniosła 0,03 tony

Wykres 3. Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza

W okresie jesienno-zimowym pojawia się zjawisko występowania wysokich stężeń pyłu zawieszonego w powietrzu, zwane potocznie smogiem. Pomimo zmniejszania emisji prekursorów pyłów (zwłaszcza dwutlenku siarki) oraz działań podejmowanych na rzecz redukcji stężeń pyłu zawieszonego w powietrzu, wysokie stężenia drobnych frakcji pyłu zawieszonego (PM₁₀ i PM_{2,5}) pozostają jednym z najistotniejszych problemów dotyczących jakości powietrza.

W 2024 r. emisja pyłu zawieszonego PM₁₀¹ wyniosła 27,0 tys. ton i stanowiła 10,2% wielkości krajowej, natomiast emisja pyłu PM_{2,5} – 17,0 tys. ton, tj. 9,2% ilości wyemitowanej w kraju.

Głównym źródłem emisji pyłu PM₁₀ był sektor komunalno-bytowy (56,5% ogółu emisji). Znaczący udział miała także emisja generowana przez transport drogowy (9,5%) oraz emisja punktowa – pochodząca głównie ze spalania paliw do celów energetycznych i z procesów technologicznych w zakładach przemysłowych (5,4%). Emisja z hałd i wyrobisk wynosiła 0,2%. Sektor komunalno-bytowy był także głównym źródłem emisji pyłu PM_{2,5} (stanowił 81,0% jego

¹ Źródłem danych o pyłach PM₁₀ oraz PM_{2,5} jest „Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim” – raport za 2024 r., opracowany w Regionalnym Wydziale Monitoringu Środowiska w Poznaniu Departamentu Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

ogólnej emisji), a w dalszej kolejności transport drogowy (8,0%), emisja punktowa (5,8%), a także hałdy i wyrobiska (0,3%).

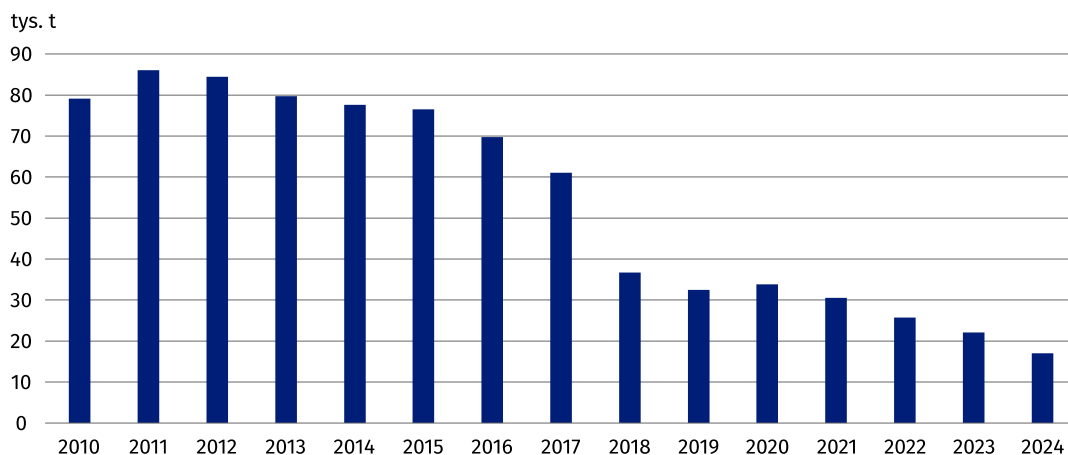
Ocena jakości powietrza pod względem występowania pyłu PM₁₀ opiera się na dwóch wartościach, tj. stężeniach średnich dla roku oraz liczbie dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego przez średnie stężenia dobowe. W 2024 r. na żadnym ze stanowisk pomiarowych (17 stacji w województwie) nie zarejestrowano przekroczenia normy średniorocznej oraz dozwolonych stężeń 24-godzinnych (prawo dopuszcza 35 dni z przekroczeniem stężenia średniodobowego 50 µg/m³). Najwyższe stężenie średnie w ciągu roku odnotowano w Pleszewie – 27 µg/m³, Koninie – 26 µg/m³ i Mosinie – 25 µg/m³. Jednocześnie na stanowiskach w Pleszewie i Mosinie odnotowano najwyższą w województwie liczbę dni z przekroczeniem wartości poziomu dopuszczalnego dla stężeń dobowych (odpowiednio 27 i 23 dni). W Koninie liczba takich dni wyniosła 12. W układzie przestrzennym stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ średnie roczne nie przekroczyły poziomu normatywnego, a na przeważającym obszarze województwa wielkopolskiego nie osiągały 50% poziomu dopuszczalnego. Wyższe stężenia odnotowano w rejonie Kalisza, Lubonia, Poznania, Ostrowa Wielkopolskiego, Pleszewa i Gniezna, natomiast najniższe w północnej części województwa. Podobnie rozkładały się stężenia dobowe.

W przypadku pyłu PM_{2,5} ocena jakości powietrza opiera się na jednej wartości kryterialnej – stężeniu średnim dla roku (w wielkopolskim na podstawie pomiarów przeprowadzonych w Poznaniu, Kaliszu, Kościanie oraz Pleszewie). W 2024 r. na żadnym stanowisku prowadzącym pomiar pyłu PM_{2,5} nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej normy (20 µg/m³). Stężenia średnioroczne mieściły się w zakresie od 15 µg/m³ w Poznaniu do 18 µg/m³ w Pleszewie. W rozkładzie przestrzennym najwyższe wartości stężenia średniego rocznego pyłu zawieszonego PM_{2,5} stwierdzono na terenach miejskich, m.in. w Poznaniu, Kaliszu, Ostrowie Wielkopolskim i Pleszewie, najniższe natomiast charakteryzowały północne obszary województwa wielkopolskiego. Najniższą wartość stężenia pyłu PM_{2,5} odnotowano na terenie gminy Jastrowie.

Emisja zanieczyszczeń gazowych kształtowała się na poziomie 6255,7 tys. ton (o 2,1% więcej niż przed rokiem), tj. 3,7% ilości wyemitowanej w kraju, w tym bez dwutlenku węgla – 17,0 tys. ton (o 23,2% mniej niż w 2023 r.). Średnio na 1 km² powierzchni województwa przypadało 209,7 tony zanieczyszczeń gazowych (w kraju 535,8), w tym bez dwutlenku węgla – 0,6 tony (w kraju 2,9). Emisja dwutlenku siarki wyniosła 4,6 tys. ton (o 9,2% mniej niż przed rokiem), tlenków azotu w przeliczeniu na NO₂ – 6,3 tys. ton (o 2,6% więcej), a dwutlenku węgla – 6238,7 tys. ton (o 2,2% więcej). Ponadto do atmosfery trafiło 3,3 tys. ton tlenku węgla (o 5,1% więcej niż w 2023 r.). Największą ilość gazowych zanieczyszczeń powietrza wyemitowały zakłady zlokalizowane w Koninie – 45,0% i Poznaniu – 23,6%.

Średnio na 1 km² powierzchni województwa wyemitowano 209,7 tony zanieczyszczeń gazowych, w tym bez dwutlenku węgla 0,6 tony

Wykres 4. Emisja zanieczyszczeń gazowych^a z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza

a Bez dwutlenku węgla.

Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń gazowych zostały zainstalowane w 25 zakładach, tj. w 18,1% zakładów uciążliwych dla czystości powietrza i zatrzymano w nich 60,5% zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla) wyemitowanych do atmosfery (w kraju 74,0%). W najwyższym stopniu został zredukowany dwutlenek siarki, który został zatrzymany i zneutralizowany w 84,5% w stosunku do wytworzonej ilości. Najwyższa redukcja zanieczyszczeń została odnotowana w Koninie – 88,1% wytworzonej ilości, w powiecie chodzieskim – 64,0% oraz na terenie Poznania – 63,5%.

Wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód

W 2024 r. pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej w wielkopolskim wyniósł 986,3 hm³ i stanowił 11,7% ilości wody pobranej w kraju. W porównaniu z 2023 r. odnotowano wzrost poboru wody o 8,1%, który został spowodowany większym zapotrzebowaniem na cele produkcyjne – o 10,9%. Wzrósł również pobór wody na potrzeby napełniania i uzupełniania stawów rybnych – o 4,6% oraz eksploatacji sieci wodociągowej – o 1,8%. Na 1 km² powierzchni województwa pobrano 33,1 dam³ wody (przed rokiem 30,6 dam³), podczas gdy dla Polski wskaźnik ten wyniósł 26,9 dam³ (w 2023 r. – 26,5 dam³).

Największą część pobranej wody, tj. 668,8 hm³ (67,8% ogólnego poboru) przeznaczono na cele produkcyjne. Na cele eksploatacji sieci wodociągowej pobrano 226,1 hm³ wody (22,9%), a na potrzeby napełniania i uzupełniania stawów rybnych – 91,5 hm³ wody (9,3%). Woda na cele produkcyjne pochodziła głównie z ujęć powierzchniowych (96,3%), podczas gdy na potrzeby eksploatacji sieci wodociągowej – z ujęć podziemnych (90,9%).

Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności wyniosło w 2024 r. 946,8 hm³, tj. 8,2% więcej niż w roku poprzednim. Na przemysł zużyto 70,7% wody, eksploatację sieci wodociągowej – 19,6%, a na napełnianie i uzupełnianie stawów rybnych – 9,7%. Woda zużyta w województwie stanowiła 11,8% wody zużytej w kraju. Zużycie wody w ramach eksploatacji sieci wodociągowej wyniosło 185,7 hm³ (wzrost o 1,3% w stosunku do 2023 r.), w tym 141,1 hm³ w gospodarstwach domowych (wzrost o 0,5%). Średnie roczne zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa wyniosło 271,7 m³ (przed rokiem 250,6 m³), a w kraju 214,1 m³ (w 2023 r. – 210,1 m³).

W 2024 r. bezpośrednio do wód lub do ziemi odprowadzono 795,7 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych, tj. o 5,6% więcej niż przed rokiem (w kraju wzrost o 1,3%). Bezpośrednio z zakładów odprowadzono 663,8 hm³ ścieków (83,4% ogólnej ilości) i w 96,7% nie wymagały one oczyszczania, gdyż były to umownie czyste wody chłodnicze. Natomiast siecią kanalizacyjną odprowadzono 131,9 hm³ ścieków (16,6% ogólnej ilości), które niemal w całości zostały oczyszczone. Ścieki odprowadzone z terenu województwa stanowiły 11,5% ilości ścieków odprowadzonych w kraju.

Oczyszczenia wymagało 153,9 hm³ ścieków przemysłowych i komunalnych, tj. 19,3% ogólnej ilości (o 13,1% mniej niż przed rokiem). Łącznie oczyszczono 153,0 hm³, tj. 99,4% ścieków wymagających oczyszczania. Najwięcej ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczenia odprowadzono z obszaru Poznania – 21,9% i powiatu poznańskiego – 11,9%.

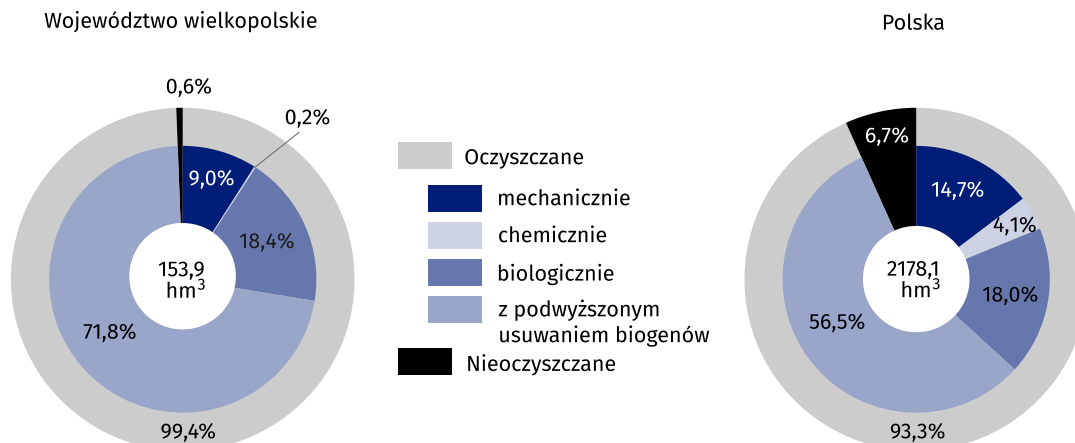
Obserwowana jest zmiana podejścia do sposobu oczyszczania ścieków, tj. wypieranie metod zorientowanych na mechaniczne usuwanie zanieczyszczeń przez wysokoefektywne technologie oczyszczania ścieków z pogłębionym usuwaniem związków azotu i fosforu. W ciągu roku udział ścieków oczyszczanych w oczyszczalniach z podwyższonym usuwaniem biogenów wzrósł z 61,0% do 71,8%, przy jednoczesnym zmniejszeniu odsetka ścieków oczyszczanych mechanicznie – z 23,5% do 9,0%. W kraju udział ścieków oczyszczanych tymi metodami wyniósł odpowiednio 56,5% i 14,7%. W oczyszczalniach biologicznych oczyszczono 18,4% ścieków wymagających oczyszczenia (wzrost o 3,6 p.proc., w kraju 18,0%), a chemicznych – 0,2% (podobnie jak przed rokiem, w kraju 4,1%) i były to wyłącznie ścieki przemysłowe. Procesowi oczyszczania nie poddano 0,9 hm³ ścieków.

Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 km² powierzchni województwa wyniósł 33,1 dam³

Średnie roczne zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa wyniosło 271,7 m³

Bezpośrednio z zakładów odprowadzono do wód lub do ziemi – 83,4% ścieków, a siecią kanalizacyjną – 16,6%

Wykres 5. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone bezpośrednio do wód lub ziemi w 2024 r.

Na terenie województwa działały 394 oczyszczalnie ścieków (o 5 mniej niż przed rokiem), z tego 326 komunalnych (podobnie jak w 2023 r.) oraz 68 przemysłowych (przed rokiem 73). Są to przede wszystkim oczyszczalnie biologiczne – 74,1% ogólnej liczby oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów – 22,1%. W 2024 r. z oczyszczalni ścieków korzystało 74,2% ludności województwa (w kraju 76,2%).

Problemem towarzyszącym oczyszczaniu ścieków są powstające podczas oczyszczania specyficzne odpady w postaci osadów ściekowych, które ze względu na swoje właściwości wymagają odpowiedniego zagospodarowania. W 2024 r. w oczyszczalniach ścieków przemysłowych i komunalnych wytworzono 89,9 tys. ton suchej masy osadów ściekowych, tj. o 6,1% więcej niż przed rokiem. Stanowiły one 9,4% wielkości powstałej w kraju i znaczna ich część pochodziła z oczyszczalni komunalnych (73,9%). Ponad jedna trzecia wytworzonych osadów została wykorzystana na cele rolnicze. W stosunku do 2023 r. o ponad trzy czwarte wzrosła ilość osadów ściekowych przekształconych termicznie, a zastosowanych w rolnictwie do upraw płodów rolnych – o 10,8%. W przypadku masy osadów wykorzystywanych do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne, odnotowano spadek o 17,6%. Ponadto nieznacznie (0,2%) spadła ilość osadów stosowanych do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu.

Odpady przemysłowe

Uciążliwość odpadów przejawia się przede wszystkim zanieczyszczeniem wody i gleby, skażeniem powietrza, niszczeniem walorów estetycznych i krajobrazowych oraz wyłączeniem z użytkowania terenów rolnych i leśnych zajmowanych pod ich składowanie.

W 201 zakładach wytwarzających odpady powstało 2189,0 tys. ton odpadów przemysłowych, tj. o 143,5 tys. ton (o 6,2%) mniej niż w 2023 r. (w kraju spadek o 5,9%). Wśród wytworzonych odpadów dominowały te pochodzące z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych) oraz odpady z procesów termicznych, głównie z elektrowni i innych zakładów energetycznego spalania paliw. Najwięcej odpadów w województwie wytworzyły zakłady zlokalizowane na obszarze Poznania – 28,8% (wzrost o 7,5 p.proc. w porównaniu z 2023 r.), powiatu poznańskiego – 8,3% (spadek o 3,5 p.proc.) oraz Konina – 7,6% (spadek o 7,1 p.proc.).

Na 1 km² powierzchni województwa przypadało średnio 73,4 tony wytworzonych odpadów, bez komunalnych (w 2023 r. – 78,2), a w kraju – 327,7 tony (przed rokiem – 348,2). Przeważającą część, tj. 80,4% wytworzonych w 2024 r. odpadów przemysłowych poddano odzyskowi.

Ilość odpadów składowanych (nagromadzonych) w obiektach własnych zakładów na koniec 2024 r. wyniosła 62400,3 tys. ton (z wyłączeniem odpadów komunalnych), tj. 3,4% odpadów w kraju. W ciągu roku masa odpadów zwiększyła się o 1,0%. Podobnie jak w 2023 r. średnio na

W porównaniu z poprzednim rokiem odnotowano spadek ilości wytworzonych odpadów przemysłowych o 6,2%

Średnio na 1 km² powierzchni województwa przypadało 2,1 tys. ton składowanych (nagromadzonych) odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych)

1 km² powierzchni województwa przypadało 2,1 tys. ton nagromadzonych odpadów, a powierzchnia niezrekultywowanych terenów składowania wyniosła 629,5 ha i była większa o 5,2 ha niż przed rokiem.

Odpady komunalne

Odpady komunalne, powstałe w wyniku działalności bytowo-gospodarczej ludności, uciążliwe dla środowiska, gromadzone są na składowiskach kontrolowanych. W końcu 2024 r. w województwie znajdowały się 22 czynne składowiska o powierzchni 146,9 ha, wszystkie wyposażone w instalacje do odgazowywania. Instalacje z gazem uchodzącym bezpośrednio do atmosfery stanowiły 30,0% tych urządzeń, 46,7% instalacje służące do unieszkodliwiania gazu poprzez spalanie bez odzysku energii, natomiast 23,3% instalacje z odzyskiem energii. W ciągu roku zamknięto 4 składowiska o łącznej powierzchni 9,1 ha.

W 2024 r. usługę odbierania i zbierania odpadów komunalnych świadczyło 137 zakładów (o 3 więcej niż przed rokiem), które łącznie zebrały 1397,3 tys. ton odpadów, tj. o 2,6% więcej niż w 2023 r. Odpady te stanowiły 9,9% masy odpadów zebranych w kraju. Większość odpadów, tj. 87,9% pochodziła z gospodarstw domowych (wzrost o 3,2%), natomiast z innych źródeł (usług komunalnych, handlu, małego biznesu, biur i instytucji) – 12,1% (spadek o 1,9%). W 2024 r. funkcjonowało 217 punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (przed rokiem 210), z czego 37,8% zlokalizowanych było w miastach, a 62,2% na wsi.

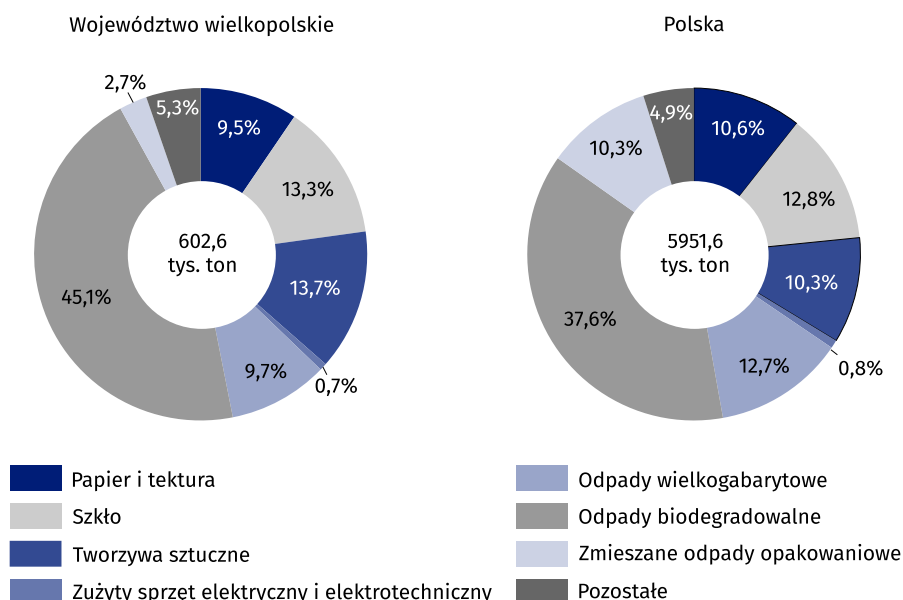
Przeciętnie na 1 mieszkańca województwa przypadało 401,0 kg zebranych odpadów komunalnych (390,3 kg w 2023 r.; w kraju 376,9 kg wobec 356,7 kg w 2023 r.), w tym z gospodarstw domowych – 352,4 kg (340,8 kg w 2023 r.; w kraju 325,0 kg wobec 308,0 kg w 2023 r.). Wskaźnik ilości wytworzonych odpadów na mieszkańca lokuje województwo wielkopolskie na 6. pozycji w kraju, po lubuskim (440,5 kg), dolnośląskim (438,0 kg), zachodniopomorskim (422,9 kg), opolskim (417,8 kg) i śląskim (408,5 kg). Najniższą jego wartość odnotowano w podkarpackim – 263,4 kg.

W 2024 r. zaobserwowano spadek masy wytworzonych odpadów zmieszanych i wzrost masy odpadów zebranych selektywnie. Zakłady oczyszczania zlokalizowane na terenie województwa zebrały 794,7 tys. ton odpadów zmieszanych (o 1,5% mniej niż przed rokiem) oraz 602,6 tys. ton odpadów wyselekcjonowanych (o 8,4% więcej). Odpady zebrane selektywnie stanowiły 43,1% ogólnej ilości odpadów (w kraju 42,0%). Na 1 mieszkańca województwa przypadało 228,1 kg zebranych odpadów zmieszanych (231,0 kg w 2023 r.; w kraju 218,5 kg wobec 211,7 kg w 2023 r.) oraz 173,0 kg odpadów zebranych selektywnie (159,3 kg w 2023 r.; w kraju 158,4 kg wobec 145,1 kg w 2023 r.).

Średnio na 1 mieszkańca województwa przypadało 401,0 kg zebranych odpadów komunalnych, w tym z gospodarstw domowych 352,4 kg

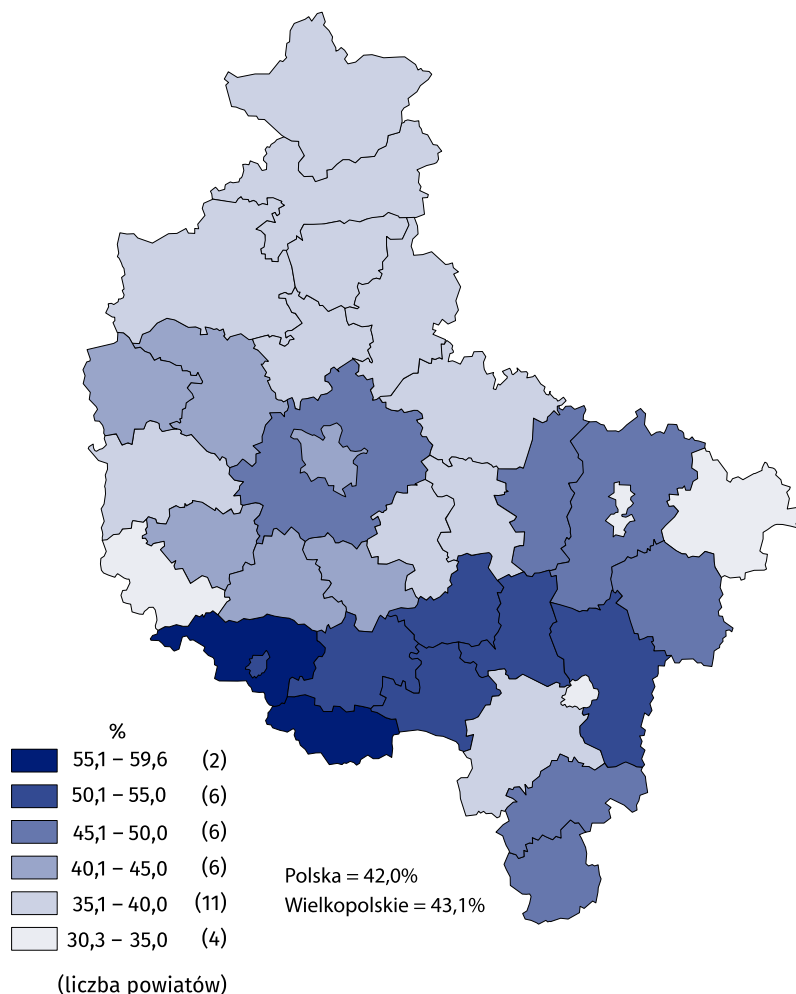
Na 1 mieszkańca województwa przypadało średnio 228,1 kg odpadów zmieszanych i 173,0 kg odpadów zebranych selektywnie

Wykres 6. Odpady komunalne zebrane selektywnie w 2024 r.

W strukturze odpadów zebranych selektywnie największy udział miały odpady biodegradowalne (45,1%), dla których zanotowano wzrost o 2,3 p.proc. W porównaniu z 2023 r. zwiększyła się także zbiórka odpadów wielkogabarytowych (o 1,1 p.proc.), natomiast zmalał odsetek szkła (o 1,6 p.proc.), papieru i tektury (o 0,9 p.proc.), tworzyw sztucznych (o 0,8 p.proc.) oraz zmieszanych odpadów opakowaniowych (o 0,5 p.proc.). Przeciętnie na 1 mieszkańca zebrano 78,1 kg odpadów biodegradowalnych (68,1 kg przed rokiem), 23,7 kg tworzyw sztucznych (23,1 kg w roku poprzednim), 23,0 kg szkła (23,7 kg w 2023 r.), 16,5 kg papieru i tektury (16,6 kg w 2023 r.) oraz 16,8 kg odpadów wielkogabarytowych (13,7 kg przed rokiem). W miastach w 2024 r. zebrano selektywnie 182,3 kg odpadów na mieszkańca, a na obszarach wiejskich natomiast 162,4 kg (w 2023 r. odpowiednio 175,1 kg i 141,3 kg).

Mapa 1. Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów w 2024 r.

Udział selektywnie zebranych odpadów w stosunku do ogólnej ilości odpadów jest bardzo zróżnicowany w poszczególnych gminach województwa i znacząco zależy od tego w jaki sposób system zbierania tych odpadów został zorganizowany przez władze lokalne. W wielkopolskim najwyższy odsetek selektywnej zbiórki odpadów zanotowano w powiatach: leszczyńskim (59,6%, wzrost o 2,1 p.proc. w stosunku do 2023 r.), rawickim (57,6%, wzrost o 0,8 p.proc.), krotoszyńskim i pleszewskim (po 54,9%, wzrost odpowiednio o 2,7 p.proc. i 5,5 p.proc.) oraz gostyńskim (54,4%, wzrost o 4,3 p.proc.). Najmniejszym udziałem wyselekcjonowanych odpadów charakteryzowały się Konin (30,3%, wzrost o 1,3 p.proc.) i Kalisz (33,7%, wzrost o 1,8 p.proc.) oraz powiaty kolski (33,3%, wzrost o 0,7 p.proc.) i wolsztyński (33,4%, wzrost o 5,9 p.proc.). Należy podkreślić, że w ujęciu powiatowym wszystkie jednostki terytorialne odnotowały w ciągu roku wzrost udziału odpadów zebranych selektywnie do ogólnej ich ilości, z wyjątkiem powiatu międzychodzkiego, gdzie wskaźnik ten wyniósł 40,1% wobec 43,6% w 2023 r. W 2024 r. gminy Osieczna i Kazimierz Biskupi osiągnęły najwyższy w wielkopolskim – około 70% – po-

ziom zebranych selektywnie odpadów w stosunku do wszystkich zebranych i odebranych odpadów, natomiast w jednej gminie (Opatówek) zebrano selektywnie poniżej 20% odpadów, podczas gdy rok wcześniej takich gmin było 6.

Spółród zebranych odpadów komunalnych 835,0 tys. ton poddanych zostało odzyskowi, m.in. recyklingowi – 204,1 tys. ton (14,6%), przekształceniu termicznemu z odzyskiem energii – 404,6 tys. ton (29,0%), biologicznym procesom przetwarzania (kompostowaniu lub fermentacji) – 226,2 tys. ton (16,2%). Do unieszkodliwienia skierowano 226,6 tys. ton odpadów, głównie przez ich składowanie – 226,5 tys. ton (16,2%).

W ciągu roku zlikwidowano 1149 dzikich wysypisk, z których łącznie zebrano 3,0 tys. ton odpadów komunalnych, tj. blisko o 10% mniej niż w 2023 r. Ponad połowa z nich (59,6%) znajdowała się na terenach miejskich. Na koniec 2024 r. odnotowano istnienie 62 nielegalnych wysypisk o łącznej powierzchni 31,3 tys. m², z czego 43 były umiejscowione na terenach wiejskich.

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej

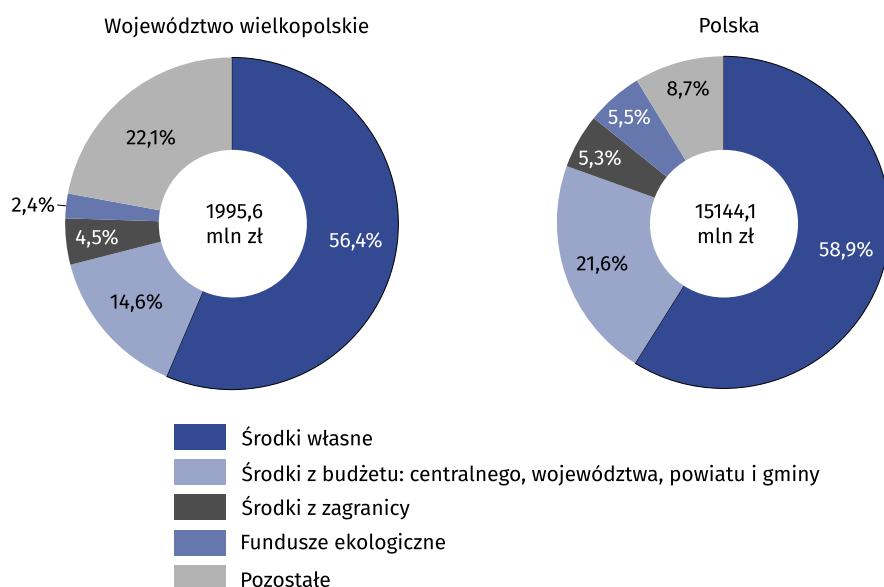
W 2024 r. nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska i gospodarce wodnej przeznaczono łącznie 2315,3 mln zł (w cenach bieżących), tj. o 226,2 mln zł mniej (o 8,9%) niż przed rokiem (w kraju spadek o 16,7%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca wielkość nakładów poniesionych na te cele kształtowała się na poziomie 665 zł (przed rokiem 728 zł), a w kraju 499 zł (w 2023 r. 598 zł).

Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska w 2024 r. wyniosły 1995,6 mln zł (w cenach bieżących) i były o 7,3% niższe niż przed rokiem. Stanowiły 13,2% krajowych nakładów, co lokowało wielkopolskie na 2. pozycji wśród województw, po mazowieckim. Około ⅓ nakładów poniesiono na inwestycje zlokalizowane na terenach miejskich. Na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu przeznaczono 55,6% ogółu nakładów (35,4% w 2023 r.), a na gospodarkę ściekową i ochronę wód przeznaczono 38,8% tej kwoty (37,9% przed rokiem). Środki poniesione na ochronę środowiska pochodziły głównie ze środków własnych inwestorów.

Na składowiska skierowano 16,2% odpadów komunalnych

Nakłady na ochronę środowiska w województwie wielkopolskim stanowiły 13,2% wydatków poniesionych na ten cel w kraju

Wykres 7. Nakłady na środki trwałe służące ochronie środowiska według źródeł finansowania w 2024 r.

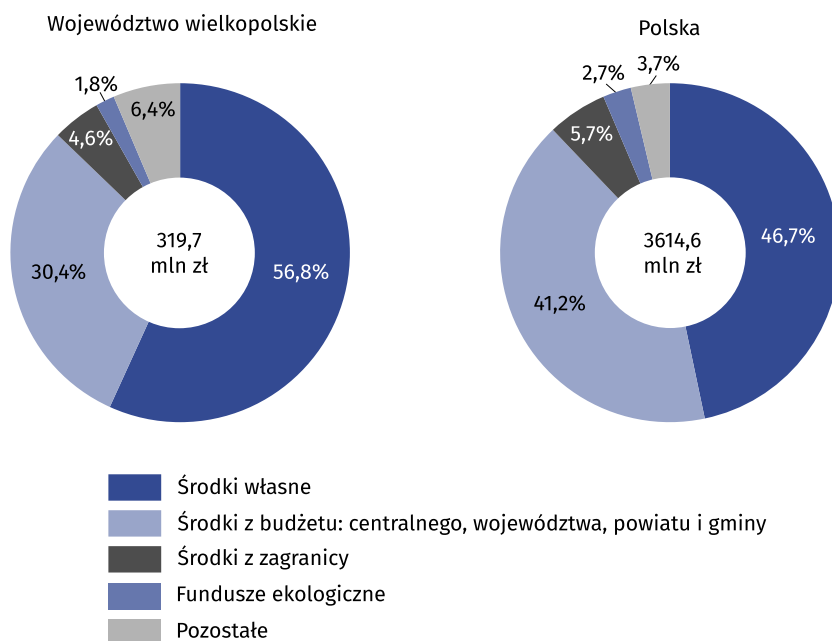

Na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu przeznaczono 1109,8 mln zł (o 45,6% więcej niż 2023 r.), w tym na modernizację kotłowni i ciepłowni – 50,7% tych środków, a na niekonwencjonalne źródła energii – 12,3%.

W 2024 r. na inwestycje w zakresie gospodarki ściekowej i ochrony wód poniesiono nakłady w wysokości 773,8 mln zł (spadek o 5,1% w stosunku do 2023 r.), w tym na sieć kanalizacyjną

odprowadzającą ścieki i wody opadowe – 69,0%, a na oczyszczanie ścieków komunalnych – 28,1%.

Wykres 8. Nakłady na środki trwałe służące gospodarce wodnej według źródeł finansowania w 2024 r.

Nakłady na środki trwałe i inwestycje służące gospodarce wodnej w 2024 r. wyniosły 319,7 mln zł (w cenach bieżących). Były one niższe niż przed rokiem o 17,7% i stanowiły 8,8% nakładów poniesionych na ten cel w kraju. Pod względem wielkości tych nakładów wielkopolskie zajmowało 4. miejsce wśród województw, po mazowieckim, dolnośląskim i śląskim. Większość środków, tj. 51,0% przeznaczono na ujęcia i doprowadzenia wody (przed rokiem 46,8%) oraz na budowę i modernizację stacji uzdatniania wody – 47,9% (w 2023 r. – 47,5%).

Nakłady poniesione na gospodarkę wodną finansowane były głównie ze środków własnych inwestorów oraz budżetu centralnego i jednostek samorządu terytorialnego.

Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej

W 2024 r. w wyniku realizacji inwestycji ochrony środowiska oddano do eksploatacji 7 oczyszczalni ścieków o łącznej przepustowości 5223 m³/dobę (w tym 6 oczyszczalni ścieków komunalnych o łącznej przepustowości 2343 m³/dobę). W większości nowo oddane oczyszczalnie zlokalizowane były na obszarach wiejskich. Dodatkowo przekazano do eksploatacji 221 indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków – o łącznej przepustowości 441 m³/dobę. Oddano 308,3 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki (z czego 260,3 km na obszarach wiejskich) oraz 56,1 km sieci kanalizacyjnej odprowadzającej wody opadowe.

W 2024 r. oddano do użytku urządzenia zaopatrzenia w wodę (tj. ujęcia i stacje uzdatniania wody) o łącznej wydajności 24,5 tys. m³/dobę. Wydajność nowo oddanych ujęć wodnych wyniosła 8,6 tys. m³/dobę, a stacji uzdatniania wody 15,9 tys. m³/dobę. Oddano do użytku 245,8 km sieci wodociągowej (w tym 184,0 km na terenach wiejskich).

W zakresie ochrony powietrza zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń pyłowych wyniosła ok. 85 ton/rok.

W przypadku cytowania danych Głównego Urzędu Statystycznego prosimy o zamieszczenie informacji: „Źródło danych GUS”, a w przypadku publikowania obliczeń dokonanych na danych opublikowanych przez GUS prosimy o zamieszczenie informacji: „Opracowanie własne na podstawie danych GUS”.

Nakłady na gospodarkę wodną w województwie wielkopolskim stanowiły 8,8% nakładów poniesionych na ten cel w kraju

Opracowanie merytoryczne:
Urząd Statystyczny w Poznaniu
Dyrektor Jacek Kowalewski
Tel.: 61 2798 266

Rozpowszechnianie:
Wielkopolski Ośrodek Badań Regionalnych
Wojewódzkie Informatorium Statystyczne
Tel.: 61 2798 317, 61 2798 320, 61 2798 323

Współpraca z Mediami:
Arleta Olbrot
Wielkopolski Ośrodek Badań Regionalnych
Tel.: 61 2798 345
e-mail: a.olbrot@stat.gov.pl

poznan.stat.gov.pl

[@Poznan_STAT](https://twitter.com/Poznan_STAT)

[@PoznanSTAT](https://www.facebook.com/PoznanSTAT)

[@UrzadStatystycznywPoznaniu](https://www.youtube.com/@UrzadStatystycznywPoznaniu)

Powiązane opracowania

[Ochrona środowiska 2024](#)

[Ochrona środowiska w 2024 r.](#)

[Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska w 2024 r.](#)

[Stan i ochrona środowiska w województwie wielkopolskim w 2023 r.](#)

Temat dostępny w bazach danych

[Bank Danych Lokalnych \(BDL\)](#)

Ważniejsze pojęcia dostępne w słowniku

[Efekty rzeczowe inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej](#)

[Emisja zanieczyszczeń powietrza](#)

[Grunty zdegradowane](#)

[Grunty zdewastowane](#)

[Inwestycje gospodarki wodnej](#)

[Inwestycje ochrony środowiska](#)

[Ochrona przyrody](#)

[Oczyszczalnia ścieków](#)

[Odpady](#)

[Pobór wody na cele produkcyjne](#)

[Ścieki](#)

[Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska i gospodarkę wodną](#)

[Zanieczyszczenia gazowe](#)

[Zanieczyszczenia pyłowe](#)

[Zasoby wodne](#)

[Zużycie wody](#)